

Co możesz zrobić?

Usuwanie źródeł stojącej wody wokół domu i w ogrodzie, znacznie zmniejszy liczebność populacji komarów oraz ograniczy ich uciążliwość w Twoim otoczeniu.

- Usuń wszelkie niepotrzebne pojemniki, w których może gromadzić się deszczówka, np. puszki, butelki, słoiki, zabawki (te, które są przydatne odwróć do góry dnem). Pozbądź się starych opon (woda w jednej oponie może być miejscem wylęgu nawet 10 000 komarów).
- Wodę w pojemnikach gospodarstwa domowego wymieniaj systematycznie co 3-4 dni, zwłaszcza w miesiącach letnich.
- Pojemniki, w których zbierasz deszczówkę przykryj lub wymieniaj w nich wodę 2 razy w tygodniu.
- Systematycznie czyść rynny z liści i gruzu, aby woda mogła swobodnie spływać.
- Czyść basen, zamontuj filtry, a gdy nie będzie już potrzebny opróżnij go i zabezpiecz.
- Zarybiaj ozdobne oczka wodne i stawy drobnymi rybkami, które będą zjadały pojawiające się larwy.
- W oczkach wodnych zamontuj urządzenia, które będą utrzymywały stałą cyrkulację wody.
- Jesienią i wiosną usuwaj samice, które znalazły schronienie w takich pomieszczeniach jak strychy, piwnice.

Aby zminimalizować skutki ukąszeń, stosuj indywidualną ochronę przed komarami.

- Używaj moskitier, czyli siatek chroniących twój dom przed komarami i innymi owadami.
- Stosuj preparaty zawierające substancje odstrasżające komary, specjalistyczne do pomieszczeń oraz kosmetyczne bezpośrednio na ciało.
- Stosuj odpowiednią odzież (długi rękaw i spodnie) ochraniającą ciało zwłaszcza wieczorem i nad ranem, w czasie największej aktywności komarów.
- Eliminuj miejsca sprzyjające rozwojowi komarów na swojej posesji i w jej sąsiedztwie.

Urząd Miejski Wrocławia
Wydział Środowiska i Rolnictwa
ul. Wojciecha Bogusławskiego 8,10
50-031 Wrocław
tel. +48 71 777 91 00
fax +48 71 777 91 01
e-mail: wsr@um.wroc.pl

Wrocław miasto spotkań

Wrocławski program kontroli liczebności komarów

fol. Jerzy Gubernator

Celem Wrocławskiego programu kontroli komarów jest poprawa jakości życia w mieście poprzez ograniczenie populacji komarów.

Specyficzne warunki klimatyczne Wrocławia, wynikające z położenia geograficznego czy ukształtowania terenu, jak również obecność wielu zbiorników wodnych, stwarzają dogodne środowisko dla rozwoju tych owadów. Głównym założeniem programu jest kontrolowane ograniczanie liczebności populacji komarów (larw i osobników dorosłych), a nie całkowita jej likwidacja. Podstawą funkcjonowania programu jest stały monitoring dynamiki rozwoju lokalnej populacji komarów i potencjalnych miejsc rozwojowych na terenach zielonych należących do miasta Wrocławia, wyznaczanie miejsc wymagających przeprowadzenia oprysków, nadzór merytoryczny nad wykonywanymi zabiegami oraz ocena ich skuteczności. Pierwszoplanową rolę w strategii odgrywają metody biologiczne bezpieczne dla życia ludzi i przyjazne środowisku.

Wieloletnie badania i doświadczenia prowadzone w terenie wykazały, że najbardziej skutecznym sposobem kontroli populacji komarów jest system łączący różne metody. Oprócz działań specjalistycznych, szczególnie istotne jest kształtowanie postaw społecznych. Często bowiem to sami mieszkańcy miasta są hodowcami kolejnych pokoleń komarów stanowiących uciążliwy problem.

Poznaj fakty i przyłącz się do działania, aby zmniejszyć uciążliwość komarów w mieście!

Cykl rozwojowy komara

Do rozwoju komarów niezbędna jest woda i odpowiednia temperatura. W optymalnych warunkach w miesiącach letnich pełny cykl rozwoju trwa 7–14 dni. Wyróżniamy w nim cztery stadia:

- 1 **Jaja:** niektóre samice, np. z rodzaju *Culex* sp., składają jaja w postaci traw liczących od 150–400 sztuk jaj na powierzchni stojącej wody, z których po ok. 2 dniach wylęgają się larwy (sposób składania jaj jest charakterystyczny dla danego rodzaju komarów).
- 2 **Larwy:** poruszają się w toni wodnej, intensywnie odżywiając się materią organiczną (glonami, grzybami, bakteriami). Ich budowa ciała umożliwia zwisanie głową w dół, dzięki czemu jednocześnie oddychają i pobierają pokarm.
- 3 **Poczwarki:** po przekształceniu się larwy w poczwarkę ustaje proces odżywiania, dlatego są one odporne na działanie np. biopreparatów. W tym stadium zachodzą procesy przemiany.
- 4 **Dorosły owad:** po około 2–3 dniach poczwarka staje się dorosłym osobnikiem komara, który po pewnym czasie odlatuje na ląd

Ciekawostki

- Krwią ludzi i zwierząt żywią się jedynie samice komarów. Jest im ona niezbędna do produkcji jaj.
- 2–3 dni po posiłku samica jest w stanie złożyć 150–400 jaj.
- Rozwój komarów jest ściśle uzależniony od dostępności wody.
- Wysoka trawa oraz krzewy i zarośla stanowią miejsca schronienia dorosłych osobników.
- W sezonie letnim samice komarów przeżywają kilka tygodni, w zimie kilka miesięcy.
- W środowisku występuje wielu naturalnych wrogów komara, m.in. ryby karpioвате, żaby oraz ważki.
- Samice z rodzaju *Culex*, dominującego latem, są zdolne do migracji na odległość około 1 km od miejsca wylęgu.
- Eliminacja larw komarów zapobiega rozwojowi osobników dorosłych i zmniejsza użycie chemicznych środków owadobójczych.
- Kontrola osobników dorosłych pozwala na odnalezienie miejsc rozwoju komarów.

